

Göteborgs
Stad

Göteborgs Stads riktlinje för riksfärdtjänst

Reglerande styrande dokument

Policy
► Riktlinje
Regel
Anvisning
Rutin
Instruktion

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Beslutad av: Trafiknämnden	Gäller för: Trafikkontoret	Diarienummer: 01113/22	Datum och paragraf för beslutet: 2022-06-17, § 227
Dokumentsort: Riktlinje	Giltighetstid: Tillsvidare	Senast reviderad: 2022-06-17	Dokumentansvarig: Avdelningschef Servicersor

Bilagor:

-

Innehåll

Inledning	5
Syftet med denna riktlinje	5
Vem omfattas av riktlinjen	5
Bakgrund	5
Lagbestämmelser	5
Koppling till andra styrande dokument	5
Riktlinje	6
1. Grunder för riksfärdtjänst	6
1.1 Rätt till riksfärdtjänst	6
2. Sökanden måste resa på ett dyrare sätt på grund av en stor och varaktig funktionsnedsättning	6
2.1 Särskilt om riksfärdtjänst för personer under 18 år	7
3. Prövning av rätten till riksfärdtjänst	7
3.1 Ansökan om riksfärdtjänst	7
3.2 Handläggning av riksfärdtjänst	8
3.3. Handläggning med förtur	8
3.4 Avsaknad av allmänna kommunikationer	8
4. Tillståndets omfattning	9
4.1 Färdsätt	9
4.2 Tillståndets giltighetstid	9
4.3. Medresenär	10
4.4. Ledsagare	10
4.5. Särskilda behov	11

5. Bokning av riksfärdtjänst	11
5.1. Bokning av resa	11
5.2. Anpassning av restid	11
5.3. Ändring eller avbokning av resa.....	12
6. Övriga villkor	12
6.1. Område för riksfärdtjänstresor.....	12
6.2. Bagage	13
6.3. Hjälpmedel.....	13
6.4. Assistanshund och sällskapsdjur	13
6.5. Legitimation vid resa	13
6.6. Avgift	14
6.7. Försenat fordon.....	14
6.8. Synpunkter på resan	14
7. Återkallelse av tillstånd	14
8. Extraordinära händelser	15

Inledning

Syftet med denna riktlinje

Riktlinje för riksfärdtjänst finns för att ge vägledning och rådgivning i frågor som rör riksfärdtjänst i Göteborgs Stad. Till grund för riktlinjen ligger politiska mål, berörd lagstiftning och rättslig praxis som tillkommit vid prövning i domstol. Riktlinjen ska ses över årligen.

Vem omfattas av riktlinjen

Denna riktlinje gäller tillsvidare för trafiknämnden.

Bakgrund

Syftet med riksfärdtjänst är att ge personer med svåra och bestående funktionshinder möjlighet att göra längre resor inom Sverige till normala kostnader. Rätten till riksfärdtjänst regleras i lag (1997:735) om riksfärdtjänst. Kommunernas ansvar består i att ersätta den enskilde för den merkostnad som uppstår för resan på grund av funktionsnedsättningen.

Riktlinjen ger information om riksfärdtjänst både till personer som ansöker om tillstånd och till personer som redan har tillstånd för riksfärdtjänst. Varje persons ansökan om riksfärdtjänst ska behandlas rättvist och lika. Riktlinjerna är en hjälp i detta arbete.

Lagbestämmelser

Riksfärdtjänst regleras enligt lag (1997:735) om riksfärdtjänst. Egenavgift för riksfärdtjänst regleras enligt förordning (1993:1148) om egenavgifter vid resor med riksfärdtjänst.

Koppling till andra styrande dokument

I reglementet för trafiknämnden i Göteborgs Stad antaget av kommunfullmäktige, står det att trafiknämnden har till uppgift att ombesörja stadens färdtjänst och riksfärdtjänst samt att i förekommande fall samordna samhällsbetalda resor. Det står också i reglementet att nämnden ansvarar för att pröva rätten till riksfärdtjänst i Göteborgs Stad.

Riktlinje

1. Grunder för riksfärdtjänst

Riksfärdtjänst är till för personer som har en stor och varaktig funktionsnedsättning, och som till följd av den måste resa på ett mer kostsamt sätt än andra personer.

1.1 Rätt till riksfärdtjänst

Grundläggande kriterier för att beviljas färdtjänst är att sökanden är folkbokförd i Göteborg.

2. Sökanden måste resa på ett dyrare sätt på grund av en stor och varaktig funktionsnedsättning

- Funktionsnedsättningen måste bestå mer än 6 månader.
- Sökandens funktionsnedsättning medför att hen inte kan resa självständigt med allmänna kommunikationer med den hjälp som transportföretag kan ge.
- Ändamålet med resan är rekreation, fritidsverksamhet eller någon annan enskild angelägenhet såsom exempelvis bröllop, begravning, dop, födelsedagsfest eller besöka sjuk nära anhörig.
- Resan görs inom Sverige från en kommun till en annan.
- Resan bekostas inte av det allmänna.

Lokala anslutningsresor inom avresekommunen och inom ankomstkommunen ingår.

2.1 Särskilt om riksfärdtjänst för personer under 18 år

Personer under 18 år kan beviljas riksfärdtjänst om resan till följd av att funktionsnedsättningen måste göras på ett mer kostsamt sätt. Prövning av ansökan görs i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionsnedsättning. I föräldrabalken 6 kap. finns bestämmelser om föräldraansvar, vilka också ska beaktas.

Ett yngre barn reser vanligtvis inte längre resor på egen hand utan sällskap av vuxen. Barn med funktionsnedsättning kan i många fall resa med allmänna kommunikationer tillsammans med vuxen och den hjälp som trafikföretag ger. Ett tillstånd för riksfärdtjänst kan beviljas i de fall en resa till följd av den sökandes funktionsnedsättning inte kan genomföras på det sättet.

Prövning av barns ansökningar görs utifrån barnkonventionen (2018:1197) och ska beakta barnets bästa och ge möjlighet för barnet att komma till tals i sitt ärende.

3. Prövning av rätten till riksfärdtjänst

Trafiknämnden prövar rätten till riksfärdtjänst. Varje prövning är individuell och görs av handläggare på serviceresor, trafikkontoret. För att få rätt att resa med riksfärdtjänst måste resan bli dyrare än en resa med allmänna kommunikationer på grund av resenärens funktionsnedsättning.

3.1 Ansökan om riksfärdtjänst

Ansökan om resa med riksfärdtjänst sker till trafikkontoret på särskild blankett. Trafikkontoret kan hjälpa till att fylla in ansökan. Ansökan ska komma in till trafikkontoret senast fyra veckor före planerat avresedatum. Trafikkontoret kan ställa

krav på att ansökan ska inkomma tidigare under vissa perioder, exempelvis vid större helger.

När ett sådant krav ställs annonseras detta i dagstidningar, i servicersors informationstidning Färdskrivaren och på Göteborgs Stads webbplats. På begäran ska funktionsnedsättningen kunna styrkas med medicinskt underlag eller särskild utredning. Det medicinska underlaget bekostas av sökanden.

3.2 Handläggning av riksfärdtjänst

Handläggning av ett ärende sker enligt bestämmelserna i förvaltningslag (2017:900) och lag (1997:735) om riksfärdtjänst. När ett beslut är fattat meddelas detta skriftligen till den sökande. Varje beslut om avslag innehåller information om hur beslutet kan överklagas. Om en sökande behöver tolk i samband med utredning bokar trafikkontoret sådan via en tolkförmedling och står för kostnaden.

3.3. Handläggning med förtur

I vissa fall kan ett ärende handläggas med förtur. De ärenden som behandlas med förtur är när riksfärdtjänstresa rör särskilda händelser såsom begravning för närstående eller när resan görs för att träffa en närstående med svår sjukdom. Ansökan som kommer in för sent ger inte skäl för förtur.

3.4 Avsaknad av allmänna kommunikationer

Ett tillstånd för riksfärdtjänst beviljas inte på grund av att allmänna kommunikationer saknas på viss sträcka, avgår för sällan eller vid viss tid. Detta då prövning utgår från sökandens funktionsnedsättning och de allmänna kommunikationer som går till orten som sökanden ansökt resa till.

4. Tillståndets omfattning

Ett tillstånd för riksfärdtjänst kan beviljas för resa med allmänna kommunikationer med ledsagare, personbil eller ett för ändamålet särskilt anpassat fordon såsom rullstolsbuss. Buss, tåg, båt och flyg räknas som allmänna kommunikationer. Tillståndets omfattning och färd sätt ska framgå av beslutet.

4.1 Färd sätt

Tillståndet beviljas för det färd sätt som med hänsyn till sökandens funktionsnedsättning och övriga omständigheter medför lägst kostnad för kommunen. När handläggaren prövar rätten till riksfärdtjänst beaktar hen om de allmänna kommunikationer som trafikerar sträckan är anpassade för personer med funktionsnedsättning.

Många tågstationer och flygplatser är idag väl anpassade för personer med till exempel synnedsättningar eller rörelsehinder avseende både den fysiska miljön och den service som erbjuds i form av bland annat ledsagning.

Tillstånd kan ges för resa enligt följande:

- Tåg 2 klass, buss, båt eller flyg med ledsagare.
- Tåg 1 klass med eller utan ledsagare.
- Taxi med eller utan ledsagare.
- Ett för ändamålet särskilt anpassat fordon med eller utan ledsagare.

4.2 Tillståndets giltighetstid

Tillstånd för riksfärdtjänst kan gälla för enstaka resa eller återkommande resor under längst två år.

4.3. Medresenär

En medresenär är en person som följer med som sällskap på resan. Alla personer med ett tillstånd för riksfärdtjänst har rätt att ta med sig en medresenär mot fastställd avgift.

Vid resa med allmänna kommunikationer betalar medresenären den faktiska biljettkostnaden. Mer om avgifter finns under punkt 5.6 Avgift.

4.4. Ledsagare

Den som har behov av personligt stöd för att kunna genomföra en resa har rätt att beviljas ledsagare. Med ledsagare avses den person som följer med resenären för att hjälpa till under själva resan. I de fall resenären endast behöver ledsagare för att genomföra vissa delar av resan ska ledsagare ändå beviljas för hela resan. Trafikkontoret ersätter ledsagarens samtliga resekostnader i samband med ledsagning. För ledsagares resor utan resenären, ska endast det billigaste färd sättet ersättas. Det är inte trafikkontorets skyldighet att anordna ledsagare till resan.

Ledsagare vid resa med allmänna kommunikationer:

Vid riksfärdtjänstresa med allmänna kommunikationer beviljas resenären en ledsagare. Trafikkontoret ställer då krav på att resenären ska ta med sig en ledsagare. Detta beror på att resan måste bli dyrare än en vanlig resa för att riksfärdtjänst ska kunna beviljas. Medföljer inte ledsagare uppfylls i normalfallet inte det kravet eftersom ingen extra reskostnad tillkommer. Att resenären inte själv kan ordna med ledsagare är inte skäl till att bevilja resa med ett mer kostsamt färd sätt som till exempel taxi.

Ledsagare vid resa med färdtjänstfordon:

Om funktionsnedsättningen innebär att resenären har behov av hjälp under själva resan utöver den service som föraren kan ge kan han eller hon få rätt att ta med sig ledsagare. Den som

är ledsagare ska kunna bistå med den hjälp som resenären behöver under resan.

4.5. Särskilda behov

Det finns fall där resenären till följd av sin funktionsnedsättning är i behov av exempelvis särskild placering i fordonet eller undantag från samplanerade resor. Detta kallas särskilda behov och dessa behöver personen ansöka om specifikt. Handläggaren kan behöva begära in medicinskt underlag i samband med en sådan prövning.

5. Bokning av riksfärdtjänst

När resenären får sitt beslut om riksfärdtjänst ska hen informeras om vilken beställningsrutin som gäller. Handläggaren har då informerat upphandlad leverantör av riksfärdtjänst om vad som har beslutats. Det är inte möjligt att resa och i efterhand ansöka om riksfärdtjänst och kostnadsersättning.

5.1. Bokning av resa

En person som beviljats riksfärdtjänst bokar sina resor hos den leverantör man blir hänvisad till vid beslut. I informationen anges även med hur många dagar innan (i förväg) resa behöver bokas.

Beställningscentralen för riksfärdtjänstresor kan ställa krav på att resor ska bokas tidigare under vissa perioder, exempelvis vid storhelger. När ett sådant krav ställs annonserar serviceresor i dagstidningar, i den egna informationstidningen Färdskrivaren och på Göteborgs Stads webbplats.

5.2. Anpassning av restid

Om en resa görs med samåkning med andra resenärer ska den extra restid som samåkningen medför vara rimlig i

förhållande till allmänna färdmedel. Avrese- och ankomsttider kan förskjutas upp till sex timmar från önskad tid.

5.3. Ändring eller avbokning av resa

Om resenär vill ändra en beställd resa måste detta göras enligt den information man får vid bokningen. Hur detta görs varierar beroende på färd sätt.

Om resenären vill avboka en beställd resa måste detta göras till beställningscentralen för riksfärdtjänstresor. Resan kan avbokas senast dagen före avresan. Om resan inte avbokas i tid kan man få betala egenavgiften även om resan inte utförts.

6. Övriga villkor

I ett tillstånd för riksfärdtjänst ingår vissa villkor för resan. De vanligaste villkoren förklaras nedan. När en person blir beviljad riksfärdtjänst får hen informationsmaterial tillsammans med beslut om riksfärdtjänst. I informationsmaterialet kan personen läsa mer detaljerat om de villkor som finns för resan.

Mer information om villkoren finns att få hos beställningscentralen för riksfärdtjänstresor, Riksfärdtjänsten Sverige AB, och på webbplatsen www.rft.se under fliken resenär inför resa.

6.1. Område för riksfärdtjänstresor

En riksfärdtjänstresa görs inom Sverige från en kommun till en annan kommun. En riksfärdtjänstresa blir aktuellt endast vid resor till resmål utanför Göteborgs Stads färdtjänstområde. Utöver Göteborg innefattar färdtjänstområdet följande kommuner: Ale, Alingsås, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille, Stenungssund, Tjörn och Öckerö.

6.2. Bagage

Med bagage avses allt som resenären medför som inte är hjälpmedel. En riksfärdtjänstresenär får ta med sig bagage motsvarande två resväskor på resan.

6.3. Hjälpmedel

För vissa resenärer är det nödvändigt att ha hjälpmedel med sig för att kunna genomföra själva resan, till exempel rullstol eller ledarhund. Med hjälpmedel menas personligt förskrivna hjälpmedel som behövs för att genomföra själva resan. Resenären ska lämna information om eventuella hjälpmedel vid ansökan samt vid bokning av resa.

Om resenären bor eller besöker någon i ett hus med trappor och utan hiss behöver detta informeras om redan vid ansökan om riksfärdtjänst. Om trafikföretaget som Riksfärdtjänsten Sverige anlitar erbjuder trappklättring behöver trappan vara kontrollerad och godkänd för trappklättring. Är trappklättring inte möjlig att utföra kommer tjänsten inte att utföras.

6.4. Assistanshund och sällskapsdjur

Assistanshund och andra sällskapsdjur får följa med under resan. Detta ska meddelas vid beställning av resa och resenären. I utförandet av resor med djur följer staden de föreskrifter och allmänna råd om transport av levande djur i fordon avsedda för persontransport, vilka utfärdats av Statens jordbruksverk med grund i djurskyddsförordningen (1988:539).

6.5. Legitimation vid resa

För att säkerställa att det är rätt person som reser ska hen kunna uppvisa giltig fotolegitimation. Detta gäller för resenärer som är över 20 år.

6.6. Avgift

Vid resa med riksfärdtjänst ska tillståndshavaren betala en egenavgift som motsvarar normala reskostnader med allmänna färdmedel. Regeringen meddelar närmare föreskrifter om dessa avgifter. De avgifter som inte regleras av lag beslutas av kommunfullmäktige i Göteborgs Stad. Avgifter och betalningssätt framgår vid bokningen av resan samt i informationsmaterial som skickas tillsammans med beslut om riksfärdtjänst.

6.7. Försenat fordon

Som resenär behöver man vara ute i god tid då föraren inte har möjlighet att vänta. Om fordonet däremot är försenat kontaktar man Riksfärdtjänsten Sverige AB och/eller följer instruktionerna man fick vid bokningstillfället.

6.8. Synpunkter på resan

Om resenären vill lämna synpunkter kring resan görs detta till Riksfärdtjänsten Sverige AB. Vid frågor gällande ansökan om riksfärdtjänsttillstånd eller allmän information om riksfärdtjänst vänder man sig till trafikkontorets kundservice på serviceresor.

7. Återkallelse av tillstånd

Ett tillstånd om riksfärdtjänst kan återkallas enligt 9 § lag om riksfärdtjänst om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, exempelvis om tillståndshavarens funktionsförmåga har förbättrats eller om den allmänna kollektivtrafiken anpassats sedan riksfärdtjänsttillståndet beviljades.

Ett tillstånd om riksfärdtjänst kan också återkallas om tillståndsinnehavaren har gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser av de föreskrifter och villkor som gäller för tillstånd om riksfärdtjänst. Skälen kan vara att

tillståndshavaren upprepade gånger uteblir från beställda resor, så kallade bomresor, att färdtjänstberättigad låter obehöriga nyttja sitt riksfärdtjänsttillstånd, utövar våld eller genom hot om våld vållar oro eller obehag för förare eller medpassagerare, eller att färdtjänstresenär genom åverkan skadar fordonet eller dess utrustning.

Innan ett beslut om återkallelse fattas görs en utredning som tillståndshavaren har rätt att få ta del av och yttra sig över. Återkallelse kräver alltid beslut i Trafiknämnden.

8. Extraordinära händelser

De villkor, förmåner och/eller rättigheter som ett beviljat riksfärdtjänsttillstånd medför kan inte nödvändigtvis garanteras vid sådana extraordinära händelser som ligger utanför förvaltningens kontroll, exempelvis krig, pandemier, elavbrott, brand, olyckshändelse, extrema trafik- och väderförhållanden, strejk eller allmän brist på drivmedel.